

Nr 226.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående inleverans av tobaksskatt; given Stockholms slott den 4 april 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 april 1952.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler frågan om *inleverans av tobaksskatt* och anför därvid följande.

Förhållandet mellan staten och Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet regleras närmare av ett den 28 maj 1948 efter riksdagens hörande träffat avtal enligt vilket monopolrättigheterna upplåtits åt bolaget för tiden den 1 januari 1949—den 31 december 1954. Enligt § 4 i detta avtal skall bolaget den 10, 20 och näst sista dagen i varje månad till statskontoret inleverera ett belopp, motsvarande en tredjedel av den skatt å tobaksvaror, som kan beräknas belöpa för samma månad. I samband med den skatteleverans, som verkställs näst sista dagen i månaden, skall slutlig avräkning äga rum mellan staten och bolaget beträffande de skattebelopp, som belöpa å de tobaks-

varor, vilka bolaget under nästföregående månad levererat, eller för vilka bolaget under nästföregående månad uppburit skatt jämlikt 29 § lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror, d. v. s. avseende vissa till riket införda färdiga tobaksvaror.

I skrivelse den 18 mars 1952 har *Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet* gjort framställning om sådan ändring av § 4 i förenämnda avtal att bolaget först den 22 i varje månad skulle behöva till statskontoret inleverera ifrågasvarande, till nästföregående månad hänförliga skattebelopp. Till stöd härför anför bolaget följande.

Före år 1949 fordrade bolaget som regel förskottsbetalning av sina återförsäljare. Under nämnda år genomfördes såsom ett led i en genomgripande rationalisering av varudistributionen en övergång till betalning i efterskott. Rationaliseringsåtgärden innefattade att återförsäljarna fick dröja med erläggandet av likvid till tredje vardagen efter varans mottagande. Då varorna komma återförsäljarna tillhanda 1 å 2 dagar efter avsändandet, och betalningen i allmänhet sker genom postgirot, varifrån medlen utbetalas direkt till bolagets bankförbindelse, Sveriges Kreditbank AB, kan bolaget som regel icke räkna med att disponera likviderna förrän en vecka efter det att varorna avsänts. Till följd härav inträffar det, att bolaget på respektive inleveransdagar ännu icke mottagit skatt till det belopp, som skall inlevereras, och alltså förskottar skatt till staten.

Under de två senaste åren har bolagets likviditet i oroväckande grad försämrats till följd av de genom penningvärdeförsämringen stegrade kostnaderna samt nödvändigheten att öka rå tobakslagren. Föregående år var bolaget nödsakat att utöka sitt rörelsekapital. Bolaget upptog sålunda från försäkringsföretag utvärslån på sammanlagt 20 miljoner kronor och erhöi dessutom rätt att hos riksgäldskontoret utnyttja en rörlig kredit av högst 10 miljoner kronor. Trots denna förstärkning av de likvida medlen ha svårigheter uppstått för bolaget att fullgöra skatteinbetalningarna i enlighet med gällande ordning. Då behovet av rörelsekapital sannolikt kommer att ytterligare öka, vore det av utomordentligt stor betydelse för bolaget att få till stånd en omläggning av skatteinbetalningen på så sätt, att den på en månad belöpande tobaksskatten finge inlevereras under påföljande månad. För skatteuträkning och kontroll åtgår viss tid, och bolaget beräknar att den 22 i varje månad kunna fullgöra denna inleverans. En omläggning av skatteinleveranserna på sätt angivits skulle medföra en så avsevärd förbättring av bolagets likviditet, att såvitt nu kan bedömas den rörliga krediten i riksgäldskontoret endast undantagsvis skulle behöva tagas i anspråk.

I ärendet har *riksräkenskapsverket* den 26 mars 1952 avgivit infor drat utlåtande. Ämbetsverket framhåller därvid att bolagets förskottering av tobaksskatt till staten motväges av att under varje månad inleverans av skatten för månaden sker endast den 10, 20 och näst sista dagen i månaden, medan tobaksskatten inbetalas till bolaget successivt, vartill kommer att staten enligt slutavräkning för månaden ytterligare tillkommande skattebelopp inlevereras först näst sista dagen i påföljande månad. Genom den föreslagna omläggningen skulle bolaget, vid nuvarande nivå för statens inkomster av tobaksskatt, erhålla en ökning av sina rörelsemedel, som genomsnittligt sett uppgår till omkring 50 miljoner kronor. Härefter skulle enligt vad bolaget uttalar i sin skrivelse bolagets rörliga kredit hos riksgäldskontoret endast

undantagsvis behöva tagas i anspråk. Riksräkenskapsverket understryker att invändningar ur principiella synpunkter kunna riktas mot att bolaget sålunda beredes tillfälle till räntefria rörelsemedel i betydande utsträckning. Det måste vidare anses ur budgetteknisk synpunkt mindre tillfredsställande att det kapitaltillskott till bolaget, varom här egentligen är fråga, lämnas i form av ett medgivande för bolaget att uppskjuta inleveransen av tobaksskatt. Det synes därför riksräkenskapsverket kunna ifrågasättas huruvida icke bolagets behov av ytterligare rörelsemedel i stället bör tillgodoses genom en höjning av bolagets rörliga kredit hos riksgäldskontoret. En ökning av bolagets aktiekapital synes också kunna övervägas. En höjning av den rörliga krediten hos riksgäldskontoret torde emellertid snabbare avhjälpa bolagets aktuella likviditetssvårigheter och därför i första hand böra komma i fråga. Ehuru riksräkenskapsverket alltså ur förut angivna synpunkter funnit en höjning av bolagets rörliga kredit hos riksgäldskontoret vara att föredraga framför den av bolaget föreslagna ändringen av gällande ordning för inleverans till staten av tobaksskatt har riksräkenskapsverket dock icke ansett sig böra motsätta sig en lösning i enlighet med bolagets förslag.

Departementschefen. Enligt beslut av 1951 års riksdag bemyndigades fullmäktige i riksgäldskontoret att tillhandahålla Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet en rörlig kredit av högst 10 miljoner kronor. Såsom framgår av bolagets förevarande skrivelse torde emellertid bolaget vara i behov av ytterligare rörelsekapital. Detta behov skall enligt bolagets förslag tillgodoses genom en förskjutning av tidpunkterna för inleverans av tobaksskatt så att den på varje månad belöpande tobaksskatten skall i sin helhet inlevereras till staten först den 22 i påföljande månad. Såsom skäl härför har åberopats att bolaget med nu gällande ordning för inleverans av skattemedel förskotterar skatt till staten. Eftersom skatten inbetalas till bolaget successivt motväges nackdelarna härav, såsom riksräkenskapsverket framhållit, genom att inleverans till statsverket endast sker tre dagar i varje månad. Detta utesluter dock inte att bolaget understundom förskotterar skatt och härigenom tillfälligtvis kan åsamkas likviditetssvårigheter. Om tidpunkten framflyttades i enlighet med bolagets förslag skulle den påfrestning av bolagets likviditet komma att hävas, som enligt bolaget med den nu rådande ordningen för inleveransen vid vissa tillfällen kan tänkas uppstå på grund av att bolaget erhåller betalning i efterskott från sina återförsäljare. Bortsett härifrån skulle emellertid härigenom bolagets rörelsemedel komma att öka betydligt, vilket även ur bolagets synpunkt ansetts behövt på grund av de genom penningvärdeförändringen stegrade kostnaderna och med hänsyn till ökningen av råtabakslagren. Även om det såsom riksräkenskapsverket framhållit måhända skulle ligga närmare till hands att åstadkomma en ökning av rörelsemedlen genom höjning av den rörliga krediten eller ökning av bolagets aktiekapital, vill jag med hänsyn till vad jag nyss anfört och i likhet med riksräkenskapsverket ej motsätta mig en ändring av ordningen för inleverans av tobaksskatt på sätt bolaget föreslagit. Med hänsyn härtill bör

erforderlig ändring ske av § 4 i gällande avtal mellan staten och bolaget angående utövändet av statens tobaksmonopol. Bemyndigande torde böra inhämtas för Kungl. Maj:t att träffa avtal med bolaget härom.

I detta sammanhang vill jag erinra om att även Aktiebolaget Vin- & spritcentralen — såsom anmälts i proposition nr 68 till årets riksdag angående rörelsekapital åt nämnda bolag — har likviditetssvårigheter bl. a. på grund av gällande ordning med förskottsleverans av skattemedel. Dessa svårigheter ha för närvarande eliminerats sedan riksdagen i anledning av nämnda proposition bemyndigat fullmäktige i riksgäldskontoret att tillhandahålla bolaget en rörlig kredit av högst 10 miljoner kronor. Därest emellertid bolaget skulle av angivna skäl i framtiden råka i likviditetssvårigheter, avser jag att ånyo anmäla frågan för Kungl. Maj:t.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att med Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet träffa avtal om inleverans av tobaksskatt i enlighet med av mig i det föregående angivna grunder.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Karl-Ingmar Edstrand.